

YIL : 2 — SAYI : 56

21 NİSAN 1976

ÇARŞAMBA GÜNLERİ
ÇIKAR

Adres : P.K. 68
ZONGULDAK

Fiyatı : 100 krs.

İŞÇİ DAVASI

2. SAYFADA
KÖY ENSTİTÜLERİ

«Belli bir ülkede sosyalist hareket ne kadar genç ise, sosyalist olmayan ideolojiyi yerleştirme çabalarına karşı o ölçüde çetin mücadelelere girişilmelidir.»

DÜNYADA DETANT — ÜLKEDE SOSYALİZM

TÜRK-İŞ YENİ SİYASET ARIYOR

BAŞYAZI

TELEVİZYONDA İŞÇİ SINIFINA KÜFREDİLİYOR

En az kayınpederi inönü kadar yeminli işçi sınıfı düşmanı olan Metin Toker, televizyonda bir program hazırladı. Programın adı «Komünizm ve Faşizm». Metin Toker, sözüm ona tarafsız bir gözle hem «faşizmi» hem de «komünizmi» eleştiriyor. Ancak asıl niyetinin «sosyalizmi» ve sosyalist ülkeleri eleştirmek olduğunu herkes anladı.

Programı hazırlayanın, hazırladığı konuları hiç bilmediği belli. Üstelik, «komünizmi eleştirme» adı altında en yakın ve en büyük komşumuz Sovyetler Birliği'ne saldırıldı. Sovyet hükümeti bu programı protesto etti. Bu program «Sovyetler Birliği aleyhinde olmak, gerçekleri çarpıtmak ve Sovyetler Birliği'ne saldırmakla» suçlandı. Ve «bu programın Sovyetler Birliği ile Türkiye arasındaki ilişkilerde son zamanlarda görülen olumlu değişimleri zedeliyeceği» ifade edildi.

HALİL TUNÇ YİNE SEÇİLDİ

TÜRK - İŞ (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu) onuncu genel kurulu 12 Nisan günü toplandı. Genel kurula Cumhurbaşkanı mesaj yolladı. AP, CHP, DP liderleri genel kurulda konuştular. Daha sonra sendikaları temsilen delegeler sırayla söz aldılar. Genel kurulda en çok TÜRK-İŞ'in siyasetteki yeri tartışıldı. Delegeler bundan sonra takip edilecek siyaset hakkındaki görüşleri açıkladı.

TÜRK - İŞ'e bağlı sendika yöneticilerinden bir kısmının «siyaset» konusundaki sözleri şöyleydi :

DOĞAN ÜSTKANAT (Tez Büro İş Başkanı) - «Meselemize sınıf açısından bakmalıyız. İşçilik vasfını kaybetmiş yöneticilerden TÜRK - İŞ'i kurtarmalıyız.»

AKİF KESKİN (Çimse İş Başkanı) - «Sermaye sahipleri her

SERMAYE PARTİLERİ TÜRK-İŞ'TE BULUŞTU — Sermaye sınıfının sözcüleri Türk-İş'i kendi yanlarına çağırdılar. Demirel, «madem AP yi destekliyorsunuz öyleyse bağımsız görünün» demek istedi. Ecevit, «sermayenin rahat ve güven içinde çalışması için CHP ile işbirliği yapın» demeye getirdi.

HALİT MISIRLIOĞLU (Yol İş Başkanı) - «İşçi sınıfını faşist bir diktayla ezme isteyenlere karşı demokrasiyi savunanların yanındayız.»

dalet sağlanmadan çalışma barışı sağlanamaz. İşverenler lokavt zulmüne devam ederse üretime işçiler devam edecektir.»

TÜRK - İŞ içindeki «sosyal

ÖNCÜ İŞÇİLER BÜTÜN SENDİKALARDA ÇALIŞMALIDIR

TÜRK - İŞ yöneticilerinin yeni siyaset aramaları boşuna değildir. Değişen toplum yapısı sendikacıları buna zorluyor. İşçi sınıfı hareketi yükseldikçe sendikacıların eski tutumları işe yaramıyor. İşçi sınıfının mücadelesini saptırmaları eskisi kadar kolay olmuyor. Ayrıca TÜRK-İŞ bünyesinden kopmalar gittikçe artıyor. Bu durumda sendikacılar ayakta kalabilmek için yeni yollar arıyorlar.

Son genel kurulda sözde TÜRK - İŞ'in siyasetteki yeri tartışıldı. Bu konuda bir sürü laf edildi. Ama mesele yine saptırıldı. Tartışma «partilerüstü politikaya devam edelim mi, etmeyelim mi» şeklinde konuldu. Aslında önemli olan TÜRK - İŞ'in yapısıydı. Bu yapı değişmeden TÜRK - İŞ'

Programın son bölümünde sermaye partileri sözcülerine ve bir sosyalist partinin başkanına fikirleri soruldu. Sermaye partileri başkanlarının hemen hepsi aynı ağızı kullandı. Söyledikleri şudur :

— Türkiye'de «faşizm» tehlikesi yoktur, «komünizm» tehlikesi vardır. Çünkü : Türkiye de 50 yılda 25 kere komünist tevkifatı yapıldığı halde, faşizm tevkifatı yapılmamıştır. Türkiye de kendisine faşist diyen yoktur. Faşist liderlere sahip çıkan yoktur.

Faşizm tevkifatı olmayışı, faşizm tehlikesinin olmadığını değil, tam tersine olduğunu gösterir. Demirel ve Türkeş'ce madem ki kimse «faşizm» suçundan tutuklanmamıştır, öyleyse faşizm tehlikesi yoktur. Bu sözler tam bir aldatmacadır. Bu şuna benzer. Sovyetler Birliğinde, kimse hakkında komünist olmak suçundan soruşturma açılır mı? Açılmaz. Çünkü devlet esasen komünist partinin yönetimindedir. Türkiye de faşizm suçundan soruşturma açılmayışı, siyasi iktidar sahiplerinin faşizmden yana olmalarından ileri gelmektedir. Bugün sokak ortasında bir çok genç ve işçi faşist komandolar tarafından vurulurken, onlar hakkında hiç bir soruşturma açılmaması, onların «faşist» olmadıklarını değil, siyasi iktidar sahiplerinin «faşizmden» yana olduğunu gösterir.

Türkeş hiç kimsenin, faşist liderlerin yani Mussolini ve Hitler'in resimlerini duvarlara asmadığını, öyleyse ortalıkta faşist kimseler olmadığını iddia etmektedir. Oysa üniversite duvarlarına, yurt binalarına boy boy Türkeş'in kendi resimleri asılmaktadır. Türkiye'li faşistler, kendilerine faşist lider olarak Türkeş'i seçmişler, onun resimlerini asıyorlar. Bütün dünyanın nefretini kazanmış Hitler ve Mussolini'nin resimlerini asmayışları çok normaldir.

Ancak şunu da gördük ki, eylem alanında «faşizmin» bütün icaplarını yapanlar, iş açıklamaya geldi mi faşizme sahip çıkamıyorlar. Bu onların faşist olmadıklarını değil, faşizme sahip çıkacak cesaretlerinin olmadığını gösterir. Çünkü faşizmin, insanlığın en büyük baş belası olduğunu artık herkes anlamıştır. Milyonlarca insanın ölümüne sebep olanlar, insanları diri diri gömenler, fırınlarda yakılanlar faşistlerdir. İnsanlık dışı en vahşi uygulamaları yapanlar faşistlerdir. Onun için en gözü dönmüş faşistler bile açıkça faşizme karşı çıkamıyorlar.

«Sermaye partileri her zaman ve her yerde siyaset yapıyor. Biz neye yapmayalım?»

AHMET TAŞ (Oleyis temsilcisi) - «Bize sınıf kavgası yapmanın diyorlar. Biz sınıf kavgası yapmaya mecburuz.»

TÜRK - İŞ YÖNETİCİLERİ SERMAYENİN HİZMETİNDE

Türkiye'de sendikacılık hareketinin kökü, 1871 de kurulan AMELE PERVER CEMİYETİ'ne kadar dayanıyor. Biz aşağıda, sadece, 1946 yılından sonraki gelişmeleri kısaca veriyoruz :

1946 - Türkiye'de «çok partili» idareye geçilirken işçilere sendika kurma hakkı tanındı. Çok sayıda sendikalar kuruldu. Zamanın CHP iktidarı gelişmeden rahatsız oldu. Kurulan sendikaları kapattı.

1947 - CHP iktidarı, kendi adamlarına yeniden sendika kurma yoluna gitti. «Devlet sendikacılığı» denen bir anlayışla sendikalar tepeden inme teşkilatlandı. Sendikalara sözleşme ve grev hakkı tanınmadı. Siyasetle uğraşmaları da yasaklandı.

1950 - Muhalefette iken işçilere ileri haklar vaad eden DP iktidara gelince de durum değişmedi. Üstelik sendikalara iktidarın emrine girmeleri için baskı yapıldı.

1952 - Bazı sendikalar bir araya

İŞ Başkanı) - «Eğer partilerüstü politikadan vazgeçilmezse TÜRK-İŞ'ten ayrılırız.»

VAHAP GÜVENÇ (Teksif temsilcisi) - «Ücretlerin dondurulması istekleri çağdıdır. Sosyal a-

gelerek TÜRK - İŞ'i kurdular. İlk olarak genel başkanlığa ÖMER AKÇAKANAT seçildi. (Daha sonra sırasıyla, İSMAİL İNAN, NACİ KURT, NURİ BEŞER, SEYFİ DEMİRSOY ve HALİL TUNÇ seçildiler) DP döneminde sendikacılar iktidarı destekleyerek geçimlerini sağladılar. Bu dönemde sendikacıların çoğu Amerika'da «sarı sendikacılık» eğitimi gördüler. TÜRK - İŞ uzun süre Amerikan teşkilatlarından maddi yardım aldı. Amerikan ajanları sendikaların içinde çalıştılar.

1961 - 27 Mayıs Anayasası, işçilere serbestçe sendika kurma hakkını tanıdı. Sendikalara sözleşme ve grev hakkı da verildi. Bu arada bazı sendikacılar (Kemal Türkler, İbrahim Güzelce ve arkadaşları) Türkiye İşçi Partisi'ni kurdular.

1965 - Seçimlerde AP iktidara geldi. Sendikalar içinde AP'ye karşı olanlar tasfiye edilmeye başlandı.

1967 - TÜRK - İŞ'ten ayrılan dört sendika (MADEN - İŞ, LAS-

demokrat) - «Genel sendikacılarda böyle derken ötekiler karşı çıkıyordu.

19 Nisan günü genel kurul sona erdi. Yapılan seçimler sonunda Halil Tunç yeniden genel başkan seçildi.

SEYFİ DEMİRSOY — 1960'tan 1974'de ölünceye kadar TÜRK-İŞ'te başkanlık yaptı.

TİK - İŞ, GIDA - İŞ ve BASIN - İŞ) biraraya geldiler ve DİSK'i kurdular.

1960 - Genel seçimlerde TÜRK-İŞ «partilerüstü» denen kuyrukçu siyasete devam etti. DİSK ise, doğru bir kararla, TİP'i destekledi.

1970 - Sermaye partileri ve TÜRK - İŞ, DİSK'i tasfiye etmek için bir kanun tasarısını meclise getirdiler. İşçilerin tepkisi çok sert oldu. 15/16 Haziran günlerinde İstanbul ve İzmit bölgesinde yüzbinden fazla işçi yürüyüş ve gösteriler yaptı.

1971 - 12 Mart muhtırasını TÜRK - İŞ ve DİSK destekledi. Bu baskı döneminde grevler ve demokratik haklar yasaklandı. İşçilerin gerçek ücretleri düştü ve iş güvenliği azaldı.

1973 - Genel seçimlerde, TÜRK-İŞ yine «partilerüstü» kaldı. DİSK bu defa CHP'yi destekleme kararı aldı.

partilerüstü kalıp kalması fazla önem taşımazdı. TÜRK - İŞ'in sadece partiler karşısındaki tutumu değil kuruluş ve işleyişi baştan aşağı sakattı. TÜRK - İŞ'in başından beri işçi sınıfından değil sermaye sınıfından yana çalıştığı belli olmuştur. TÜRK-İŞ yöneticilerinin övünerek bahsettikleri «24 ilke» aslında sermaye sınıfının isteklerini ifade eder. Bu ilkelerden özellikle beşincisi her şeyi açıkça gösterir: «TÜRK - İŞ... SINIFLAR ARASINDA DENGE, BARIŞ VE KAYNAŞMA SAĞLAYICI BİR POLİTİKA İZLEYECEKTİR.»

Başka söze ihtiyaç var mı? Adamlar ne güzel suçlarını itiraf ediyorlar. Görevlerinin işçi sınıfının sermaye sınıfına duyduğu tepkiyi hafifletmek olduğunu açık söylüyorlar. Zaten bunun için sermaye sınıfı tarafından takdir ediliyorlar.

Öncü işçilere sendikalarda önemli görevler düşüyor. TÜRK - İŞ içinde tezgahlanan yeni oyunlara karşı uyanık olunmalıdır. TÜRK - İŞ'in bugüne kadarki ihanetlerinde sosyal demokrat yöneticiler de suç ortağıdır. İflas etmiş eski «partilerüstü» siyaset yerine şimdi yeni bir oyalamaya siyaseti arandığı bilinmelidir.

Öncü işçiler sarı sendikalar içinde sabırla çalışmalıdır. Sendikalar içinde işçi sınıfının ortak isteklerini kabul ettirmek için çalışmalıdır. İşçi sınıfının acele çözüm bekleyen meseleleri ortaya konulmalıdır. Mevcut sendikalar içinde uğraşmadan başka sendikalara geçmenin çözüm yolu olmadığı bilinmelidir. Meydan sarı sendikacılara terk edilemez! Tabandaki işçilerin mücadelesi ve dayanışması karşısında bütün sarı sendikacılar yok olmaya mahkumdur!

KÖY ENSTİTÜLERİ

Köy Enstitülerinin kurucusu İ. Hakkı Tonguç.

KÖY ENSTİTÜLERİNİN TARİHÇESİ

Köy Enstitüleri resmen 1940 yılında kurulmuştur. Fakat Köy Enstitüleri fikri daha eski bir geçmişe sahiptir. İlk olarak 1912 yılında Osmanlı döneminde bir milletvekili, böyle bir eğitim anlayışını savunmuştur. Daha sonra 1916 yılında bir başka eğitimeci benzer görüşleri savunmuştur. Fikir, köyde kalacak ve köye bağlanacak öğretmen yetiştirmektir.

1924 yılında Türkiye'ye gelen Amerika'lı bir eğitimci Türkiye ekonomisinin tarımla çok yakından ilişkisi olduğunu ileri sürerek köye dönük eğitimi, tarıma dayalı eğitimi önermiştir. 1926 yılında bu anlayışa uygun olarak iki Köy Öğretmen Okulu açılmıştır. Bu okullar 1932-33 yıllarında başarısız oldukları gerekçesiyle kapatılmıştır.

Bu sıralarda Köy Enstitülerinin fiili uygulayıcısı olan İ. Hakkı Tonguç, İş ve Meslek Terbiyesi

KÖY ENSTİTÜLERİ NEDEN KURULDU

GÖRÜNEN AMAÇ :

■ Köy ve köylüyü kendi çocuklarının önderliği ile bilgisizliğin koyu karanlığından kurtarmak, okur yazar hale getirmek.

■ Eğitimle toplumsal ve ekonomik sorunlar arasında sıkı ilişkiler kurmak, köy denilen hazineye el atmak ve köyü zenginleştirmek. Böylece köyü geri, ilkel yaşama şartlarından kurtarmak ve güçlendirmek.

■ Köylerle şehirler arasındaki uçurumu kapatmaya çalışmak. Bunun için 35 bin küsur türk köyüne öğretmen, eğitmen, demirci, dülgere, yapıcı, kooperatifçi ve tarımsal kültürü ile adam yetiştirmek.

■ Yeni Türk Devletini sağlam temellere oturtmak, Atatürk devrimlerini kafa ve gönüllere yerleştirmek, yaygınlaştırmak, kökleştirmek.

■ Köy insanını canlandırıp, bilinçlendirerek feodalitenin insafsız sömürsünden kurtarmak. Türk toplumunu çağdaş uygarlık düzeyine çıkarmak.

ASIL AMAÇ :

■ Köylüyü köyde tutmak. Köylünün köyden ayrılmasını, şehre gidip işçileşmesini kısıtlamak.

■ Sadece köye uyum sağlayacak öğretmen değil, aynı zamanda köye önderlik edecek «örnek CHP'li köylü» yetiştirmek.

■ Kendi kendine yetecek kadar modernleşmiş, sınıf mücadelelerinden uzak, daima aynı kalacak bir köy modelini gerçekleştirmek.

■ Halkın, Atatürkçü tek partili rejime muhalefetine karşı tabanda destek sağlamak. Bu rejimi halk arasında tutundurmak. Kitlelerle CHP rejimi arasında organik bağ kurmak.

■ Köyde, rejimin gören gözü, duyan kulağı, söyleyen dili, gerekirse çekilmiş kılıcı olabilecek militan yetiştirmek.

KÖY ENSTİTÜLERİNİN İŞLEYİŞİ

Köy Enstitülerinde köylüler ve öğrenciler «angarya» olarak çalıştırılırdı.

Köy Enstitüleri, köy çocuklarının, köyde tarımsal ekonominin sorunlarını uygulamalı bir biçimde öğrenerek eğitilmeleri ilkesine dayanır. Köy sorun-

Enstitülerde herkes kendi işini kendisi yapıyor, günlük, haftalık nöbet işlerini öğrenci kümeleri, küme başı öğretmenleriyle birlikte görüyorlar.

ler, doğrudan doğruya hükümet teşkilatı ile ilişki kurma, işbirliği yaparak köydeki bütün faaliyetlere egemen olma hak ve yetkilerine sahipti. Görev-

Yorum

İŞÇİ SINIFI PROGRAMINDA KÖY ENSTİTÜLERİNİN YERİ OLAMAZ

Köy Enstitüleri, kuruluş yılı dönümü olan 17 Nisanda anıldı. Töb - Der şubelerinde anma toplantıları yapıldı. Sosyalist partilerin başkanları, demokratik kuruluşların temsilcileri ve bir kısım yazarlar köy enstitülerinin ilerici, hatta devrimci kuruluşlar olduğunu, bu amaca uygun görevler yaptığını açıkladılar. Ve bu nedenlerle de gerici güçler tarafından faaliyetlerine son verildiğini belirttiler.

Oysa sınıfsal açıdan değerlendirildiğinde köy enstitülerinin öyle ilerici - devrimci kuruluşları olmadığı görülür.

1923'ten itibaren Türkiye kapitalist sistemi açıkça tercih etmişti. İzmir iktisat kongresinde böyle karar alınmıştı. Devlet, kapitalizmi geliştirmeyi görev edinmişti. İş bankası, devlet eliyle kurulmuştu. Sanayileşmeyi sağlamak için Teşvik-i Sanayi Kanunu çıkarılmıştı. Kapitalist sistemi dünya çapında sarsan 1929 bunalımından sonra devletin ekonomisi üzerindeki ağırlığı daha da artmıştı.

Bu dönemin iktidar partisi CHP idi. CHP iktidarı ticaret sermayesi ile büyük toprak sahiplerinin çıkarlarını temsil ediyordu. CHP'nin programı resmi ideoloji idi. Bu ideoloji (Kemalizm) olarak ifade ediliyordu.

CHP, iktidar ortağı sınıflar arasında daha çok ticaret sermayesine yakındı. Sanayiye de geliştirmeye çalışıyordu. Özel sektörün yapamadığı ve sanayileşme için gerekli olan hamleleri devlet yapıyordu.

O dönemde CHP tek parti durumundaydı. 1925 ve 1930 yı-

adlı bir kitap yayınlar. Kitabında büyük çoğunluğu köylü olan Türkiye'de köyü canlandıracak eğitim konusunda görüşler öne sürer. Ona göre böyle bir eğitim «İş Okulu» ile olur. İş Okulu, köyün siyasi, iktisadi ve kültürel gelişmesine ortak olacak iş adamı yetiştirecektir. 1935 yılında Dr. Halil Fikret Kanat da aynı doğrultuda görüşler ileri sürer. Köy öğretmeninin ancak işle ve sürekli temasta köyü canlandırabileceğini söyler. Bu görevi yapacak öğretmenin nitelikleri şöyle sıralanır:

1 - Ulusçu, demokratik ruhlu ve ülkücü olacak

2 - Mütevazı ve temiz ahlaklı olacak

3 - El işlerinde yetenekli olacak. Köyün pratik ihtiyaçlarını karşılayabilecek.

4 - Basit sağlık kurallarını bilecek ve uygulayabilecek.

Bu öneriler, mevcut CHP iktidarının rejimi köylere yayma, Atatürkçülüğü benimsetme isteklerine de denk düşmüştür. 1936 yılında Köy Enstitülerinin temel sayılan «eğitim kursları» açılmıştır. 1937 yılında da İzmir'de ilk köy enstitüsü açılmıştır. Bu deneme devri 1940 yılına kadar sürmüştür.

17 Nisan 1940 yılında Köy Enstitüleri kanunu çıkartılarak bu kurumların resmi kuruluşları tamamlanmıştır. Bu sırada köy enstitüsü sayısı 14'tür. Daha sonra bu sayı 21'e çıkmıştır. Köy Enstitülerinin ilk mezunları 1944 yılından itibaren köylere gönderilmeye başlanmıştır.

1946 yılında çok partili rejime geçilmiştir. Yeni kurulan Demokrat Parti CHP'ye muhalefet propogandasında Köy Enstitülerini de kullanmıştır. İktidar partisi CHP içinde de Köy Enstitülerine karşı sesler yükselmiştir. Bunun sonucu olarak 1946 - 47 öğretim yılında köy enstitülerinde birtakım düzeltmeler ve değiştirmeler yapılmıştır. Hakkı Tonguç Genel Müdürlükten, H. Ali Yücel de Bakanlıktan ayrılmıştır. Yönetmeliklerde, öğrenci alma durumlarında, mezunların atamalarında, çalışma şartlarında yapılan değişiklikler köy enstitülerinin fiilen sonu olmuştur. 1954 yılında da çıkarılan bir yasa ile Öğretmen Okulları haline getirilmiştir.

larını tarımsal ekonominin ilkel biçimlerinin sorunlarına da hazırlar. Temel ilkesi iş için, iş içinde, işle eğitimidir. Köy enstitüleri, köy öğretmeni ve köye gerekli diğer meslek erbabını yetiştiren kurumlardır. Köylerde ve buca merkezlerinde ziraate elverişli arazisi bulunan yerlerde açılmışlardır.

Köy Enstitülerine girecek çocuklarda aranan nitelikler şunlardır :

1 — Köylü çocuğu olacak. Köyde ana babasının, ailesinin arazi ve hayvanları, bağ bahçesi olacak. (Yani topraksız yoksul köylü olmayacak)

2 — Sağlıklı, gülbüz ve sağlam olacak.

3 — Zeki, enerjik, çalışkan, iş barm derecesi iyi olacak.

Yönetim şöyledir : Az yönetici, az memur, az öğretmen ve az işçi ile işlerin yürütülmesi esastır. Herkes her işi yapacaktır. Öğretmenlerin haftalık çalışma süresi 30-35 saattir.

Köy Enstitülerinde ders ve çalışmalar üç ana gurupta toplanmıştır.

1 — Kültür Dersleri

2 — Ziraat Dersleri ve Çalışmaları

3 — Teknik Dersler ve Çalışmalar

Uygulanan eğitimde çevreye ve tabiata uygunluk, kendi kendine yönetim ilke olarak kabul edilmişti.

KÖY ENSTİTÜLERİ NEDEN KAPATILDI

Köy Enstitüleri tek parti dönemi kuruluşlarından biri olarak düşünülmüş ve devrin CHP iktidarı tarafından kurdurulmuştur. Fakat yine aynı iktidar tarafından yaşamasına son verilmiştir. Bu iktidarı köy enstitülerini kurmaya iten şey, rejime tabandan destek sağlamaktır. Bunun için köy enstitüleri ile ilgili kanun, yönetmelik ve genelgelerde «Kemalist» ilkelerin benimsetilmesine ağırlık verilmişti. Ama aynı mevzuatta üretim, kollektif çalışma, özgür düşünme, tartışma olanağı veren maddelerde yer alıyordu. Bunların hayata geçirilmesi, ortak çalışma zihniyetinin (kollektivizm anlayışının) yerleşmesini sağlıyordu. Ve bu da mevcut iktidarı ürkütüyordu. Nitekim Köy Enstitülerinde 1947 yılında yapılan ilk değişiklik, tarım ve sanat derslerinin a-

İlk yıl öğrenciler her alanda çalıştırıyor, böylece yetenekleri inceleniyordu. İkinci yıl yeteneklerine göre sanat kollarına ayrılıyorlardı. Erkekler için demircilik, dülgerlik, yapıcılık, kızlar için biçki-dikiş, örgü, dokumacılık ve ziraat sanatları bölümleri vardı. Üçüncü yıl sonuna kadar yapılan gözlemlerle öğretmenlik yeteneği olmadığı anlaşılanlar, kendi fikirleri de alınarak başarı gösterdikleri sanat kolunda köy zanaatkârı oluyorlardı.

Enstitüde bulunan herkes yönetime doğrudan katılıyordu. Enstitüde bulunanların tümüyle yapılan hafta sonu toplantılarında bütün konular ele alınıyor, haftanın bütün işleri, müdürden aşçıya kadar görevlilerin tutumları eleştiriliyordu. Yeni kararlar alınarak uygulamaya geçiliyordu. Yönetimin ağırlığı nöbetçi kümelerde ve öğrenci temsilcilerinde idi.

Köy Enstitülerinde günlük program içinde bir saat serbest okuma yapılıyordu. Bu bir saat içinde ders dışı kitaplar okunurdu. Enstitülerde ayrıca, her öğrenci mutlaka bir müzik aleti çalmasını öğreniyordu.

KÖY ENSTİTÜSÜ MEZUNLARININ KÖYLERDEKİ ÇALIŞMALARI

Köy Enstitüsü mezunu öğretmen-

zaltılması olmuştur.

Köy Enstitülerinin bir «karşı devrim hareketiyle» veya feodal ağalarca yıkıldığı görüşleri yanlıştır. Köy Enstitüleri kuran da yıkan da sermayeyi temsil eden güçlerdir. Gerçi Köy Enstitülerinin ağalığa karşı bir niteliği vardır. Enstitüleri uygulamasının sonuçlarından asıl endişelenen sermaye sınıfıdır. Tabanda destek sağlama amacıyla kurulan köy enstitüleri, iktidara karşı muhalefet de, köy enstitülerini kollektif üretim zihniyetini yaygınlaştıran kurumlar olarak vurguluyorlardı. Bu durum köy enstitülerinin kapatılmasındaki en önemli etkenlerdir biridir.

Köy Enstitüleri uygulamasının olduğu yıllarda Türkiye'nin Hitler Almanyası ile ilişkileri hızlı bir gelişme içindedir. İktidardaki CHP, Hitler Fa-

leri şunlardır :

1 — Köy halkının milli kültürünü yükseltmek, onları sosyal hayat bakımından asrın şartlarına göre yetiştirmek, köy kültürünün müspet kıymetlerini yaymak, kuvvetlendirmek.

2 — Köyün ekonomik hayatını geliştirmek için köylülere örnek olabilecek işler yapmak, üretimin artırılması, ürünlerin değerlendirilmesi konusunda köylülere yardım etmek, yakında bulunan pazar, sergi, panayır gibi yerlerle köylüleri ilgilendirmek.

3 — Köy ile devletin ilişkilerini sağlamak.

Köy Enstitüsü mezunlarını köye bağlamak için şu formüller uygulanıyordu. Her mezun kendi köyüne gönderiliyordu. Kendisine geçim için çok az maaş veriliyordu. Buna karşılık kendisinin ve ailesinin geçimine yetecek miktarda tarıma elverişli toprak, üretim araçları, tohum, çift ve gelir hayvanları, cins fidan veriliyordu. Ev temin ediliyordu. Bunların yanında yeni değer ölçüleri ile donatılıyordu. Ülkücülük, köyün öncüsü, kurtarıcısı olmak vs.

Bu anlayışla daha sonra 1942 - 43 yılında, ilki Hasanoğlan'da olmak üzere Yüksek Köy Enstitüleri de açılmıştır.

şizminin kitlelerle kurduğu bağı dikkatle izlemektir. Onun köylüye yönelik tarım politikası da CHP rejiminin köy politikasına kaynak olmaktadır. Gerek köy politikası, gerek kitle bağlantısı kurma isteği, CHP rejimini köy enstitüleri uygulamasına yöneltmiştir. Fakat ikinci dünya savaşının sonu, Hitler Faşizminin de sonu olmuştur. İşte, köy enstitülerinin kaynaklandığı ideolojik görüşün yıkılması, köy enstitülerinin kapatılmasında rol oynayan diğer önemli etkenlerdir.

Bütün bunların sonucu, 1946 yılından itibaren Köy Enstitülerinde önemli değişiklikler yapılmaya başlanmıştır. 1947 yılında çıkarılan yeni yönetmelikle Köy Enstitülerinin niteliği tamamen değiştirilmiştir. Bu değişiklik Köy Enstitülerinin fiilen sonu olmuştur.

İlk defa çok partiye geçiş denemesi yapılmıştı. Her ikisinde de kitlelerin CHP'yi tutmadığı hemen ortaya çıkmıştı. Kitlelerden korkan CHP yeni partileri derhal kapatmıştı. O tarihlere İtalya'da Faşist Parti, Almanya'da Nazi Partisi iktidardaydı. Bu partiler aldatmaca yoluyla kitlelerle geniş ölçüde bağ kurmuşlardı. CHP yöneticileri arasında bu partilere sempati besleyenlerin sayısı çoktu. Bunlar da faşist yolları Türkiye'de denemek istiyorlardı.

İşte Köy Enstitüleri böyle bir dönemde ortaya çıktı. Hitler Almanyası'nı örnek alan CHP yöneticileri şehirlerde HALK EVLERİNİ, köylerde ise bu okulları kurdular. Her iki uygulamanın amacı da geniş kitlelerle bağ kurmaktı. Kitleleri kapitalist sistemin destekçisi durumuna getirmektir.

O günün iktidarı, hem sanayileşmeyi istiyor, hem de sanayileşmenin toplum yapısını değiştirmesinden korkuyordu. Bunun için işi baştan kontrol altına almak istiyordu. Köylerden şehirlere hızlı akışı önlemek için köylüyü tutacak yollar arıyordu. Bunun için köy hayatını nispeten düzeltecek tedbirler alıyordu. Toprak işleme araçlarının geliştirilmesi ve el sanatlarının yayılması gibi.

O günün sermaye sahipleri için getirilen bu okulları hâlâ ilerici olarak göstermek isteyenler yanlıgı içindedirler. Bunlar henüz tek parti döneminde kafalara sokulan resmi burjuva ideolojisinin tesirinden kurtulmayanlardır. İlericilik adına geçişe özlem duyanlardır.

Aradan 40 sene geçtikten sonra KÖY KENTLER adıyla bu köhne ideolojiyi hortlatanlardır. Sabah akşam küfrettikleri faşist MHP'nin TARIM KENTLERİ seviyesine düşenlerdir.

İşçi sınıfı programında Köy Enstitülerinin yeri olamaz!

TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI NE YAPMALI

- 18 -

İSHAK KAFKASLI

DETANT POLİTİKASINDA EMPERYALİST - KAPİTALİZME KARŞI MÜCADELE, BAĞIMSIZLIK DEĞİL BARIŞ MÜCADELESİDİR

bağımsızlık değil barış mücadelesi

Türkiye her bakımdan az gelişmiş bir ülkedir. Geri kalmış kapitalist bir ülkedir. Ekonomisi, bilimi, sanatı geri bir ülkedir. Sporunda bile ne kadar geri olduğunu bu işin meraklıları çok iyi biliyorlar.

Bunun bir çok sebepleri vardır. Ancak Türkiye'nin bu geriliğinden sorumlu olanlar elbette onu idare edenlerdir. Bugüne kadar siyasi iktidarı elinde tutmuş olan egemen sınıflardır. Bugün «sermaye» sınıfı ve onun politikacılarıdır. 50 seneden fazla bu ülkeyi yönetmiş olan devlet ve siyaset adamlarının değil siyaset alanında herhangi bir alanda yazılmış bir kitabı yoktur. Hatta değil kitabı, iki satırlık makale yazısı yoktur. Sermaye sınıfının politikacıları işte böyle akıl ve fikir fukarasıdır. İlim ve sanat düşmanlığının, kitap yakmanın ve toplatmanın «devlet politikası» olduğu bir ülkede bilim ve sanatın gelişemesi normaldir. Dünya çapında kendini kabul ettirmiş bilim, sanat ve siyaset adamı yetişemesi normaldir. Kazara aradan çıkanlar ise derhal sermaye sınıfı iktidarları tarafından hemen zindanlara atılmakta ve susturulmaktadır.

Sermaye sınıfının devlet ve hükümet adamları okuyan, düşünen fikir sahibi insanlara iyi gözle bakmazlar. Onların gözünde okuyan ve düşünen kişi tehlikeli bir kişidir. Fakat işin asıl üzücü tarafı sıradan vatandaşın bile bu duygu ile sarılandırılmasıdır.

İşin kolayına kaçmasınlar. Dostluk, tanıdıklık ilişkileri içinde saf tutmasınlar. Akılla ve bilerek yer seçsinler.

Bu durumda yapılacak iş, sosyalistlerin, Türkiye sosyalist hareketinin ve Türkiye işçi sınıfı hareketinin meselelerini açık yürekle tartışmaktır. Fakat ne yazık ki sosyalistlerin çoğu, çok değer verdikleri kendi fikirlerini başkalarıyla tartışmaktan kaçıyorlar. Kendileri gibi düşünmeyenlerle tartışmaktansa hemen onları polis ajanı, hain, döneke olmakla ve sermaye sınıfına hizmet etmekte suçluyorlar. En ufak bir sorumluluk duymadan düne kadar beraber olduklarını bu şekilde karalamaya çalışıyorlar. Aynen sermaye sınıfı politikacıları gibi davranıyorlar. Bu tavırlar, elbette, bilgisizliğin, kendine ve fikirlerine güvensizliğin, sorumsuzluğun ifadeleridir. Onun için söylediklerini ispat etmeden, ona buna çamur atanlara itibar etmemek gerekir. Böyleleri eninde sonunda Türkiye sosyalist hareketine ve işçi sınıfına zarar verirler.

İşte böylesine kısır ve seviyesiz bir ortamda bir şeyler söylemeğe çalışmak gerçekten zor bir iştir. İşçi Davası böylesine zor bir işi kendi çapında başarmağa çalışmaktadır. Ve bu yüzden ortalıktaki bir sürü akıl ve fikir fukarası tarafından yerli - yersiz ve seviyesiz hücumlara maruz kalmaktadır.

ğimsizliği gerçekleştirmek amacıyla» (7)

Türkiye Komünist Partisi'nin çalışması yurt içinde yasaklanmış olduğundan programını okuyup, değerlendirme imkânımız yoktur. Ancak zaman zaman yapılan radyo yayınlarından anlaşıldığı kadarı ile partinin son programında «Amerikan ağalığına karşı ulusal bağımsızlık mücadelesi» yer almaktadır. Hatta ulusal burjuvazinin de böyle bir mücadelede olumlu bir rol oynama olanağı vardır. Parti «tarafsız ve bağımsız dış politika»dan yanadır.

BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİ İÇİN NE YAPILACAKTIR

Emperyalizme karşı verilecek mücadele de ortak görüşlere sahip olan sosyalist partiler, bu mücadelenin nasıl yapılacağı konusunda da hemfikirler. Partilere göre bizi emperyalist ülkelere bağımlı kılan anlaşmalar fesih edilecek ve NATO - CENTO - ORTAK PAZAR gibi kuruluşların üyeliğinden çıkılacaktır. «Bağımsızlık» mücadelesi böyle verilecektir. Yine parti tüzük ve programlarından bir kaç cümle ile bu durumu görmek mümkündür.

TİP programından :

«Emperyalizmin nüfuz ve egemenliğini korumak ve kollamak üzere planlanmış ve emperyalist ülkelerin birinci derecede söz ve

etkin olmuştur. Bu etkinliği hâlâ sürmektedir. Bugün bir çok ilerici, demokrat insan, asker ve sivil okumuş-yazmışlar (aydınlar) Atatürkçü'dürler. Yanı Kemalist'tirler. Bir çok sosyalist, Atatürkçülük'ten, sosyalistliğe geçmiştir. Ve aslında geçememiştir. Çoğunun düşüncelerinde Kemalist ideolojinin kökleri ağır basar. Türkiye sosyalist hareketi en başındanberi Kemalist ideolojinin etkisi altında kalmıştır ve kalmaktadır. Yakın zamana kadar ve bugün bazı sosyalistler, aynı zamanda hem Atatürkçü hem de sosyalist olduklarını iddia etmişlerdir ve etmektedirler. Onun içindir ki Kemalist ideolojinin etkileri sosyalist partilerin programlarına kadar derece derece yansımaktadır. «Bağımsızlık» mücadelesi, bunlardan biridir.

Kemalistler ve Kemalist ideolojiden kaynaklanan sosyalistlere göre Türkiye, bugün dışa bağımlı bir ülkedir. Bu duruma şöyle gelinmiştir:

— Türkiye'de, Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde bir Anadolu kurtuluş savaşı verilmiştir. Kemalistlere göre bu savaş bir «halk savaşıdır». Ve yine Kemalistlere göre bu savaş sadece düşmanın askeri işgalinden kurtulmak için verilmiş bir savaş değildir. Bu savaş aynı zamanda emperyalizme ve kapitalizme karşı verilmiş bir savaştır. Onlara göre «Türkiye tarihin ilk milli kurtuluş savaşını kazanmış bir ülkedir.» (12)

...nisi... Oyle ki vatandas
trende, otobüste, durakta okuyan birine rastladı
mı bunu garip karşılar. Böyle bir insandan ür-
küntü duyar. En azından onu kendine yabancı
bilir. Bunun böyle olmasında elbette okumuş -
yazmış kişilerin de kabahati çoktur.

Bir ülkenin genel seviyesi her alanda kendi-
ni gösterir. Onun içindir ki Türkiye'nin geriliği,
Türkiye sosyalist hareketinin de geriliğini getir-
mektedir. Türkiye sosyalist hareketinin 60 - 70
senelik bir mazisi vardır. Fakat bir türlü serma-
ye sınıfının çizdiği dar sınırlardan kendini kur-
tarabilmiş değildir. Dar bir çember içinde sıkışıp
kalmış bir türlü bu çemberi kıramamıştır. İşçi
sınıfı hareketi ile organik bağ kuramamıştır. Bu
çemberi kıracak lider seviyesinde fikir ve eylem
adamı çıkaramamıştır. Halbuki bütün dünya ül-
kelerinin sosyalist hareketinde, teorik ve pratik
olarak (fikir ve eylem olarak) harekete dam-
gasını vuran liderler vardır. Örneğin Rusya'da
Lenin ve Stalin. Bulgaristan'da Dimitrov. Viet-
nam'da Hoşimin gibi. Bu liderler o ülkede sos-
yalist hareketin oluşmasında, işçi sınıfı partisi-
nin kurulmasında ve yönetilmesinde ve ülkele-
rindeki devrimin gerçekleştirilmesinde büyük
önem taşırlar. Elbette o ülkenin tarihini tek ba-
şına bu liderler yapmamışlardır. Fakat o ülkenin
fikir ortamı ve sınıf mücadelesi böyle liderlerin
oluşmasını sağlamıştır.

Türkiye sosyalist hareketi henüz kendi ülke-
sinin sosyalist teorisini kuramamıştır. Hâlâ Tür-
kiye üzerine ve Türkiyeli bir sosyalist tarafından
bilimsel sosyalist tahlile dayanan bir kitap yazıl-
mış değildir. Bu seviyede kitaplar yazıldığı id-
dia edenler olmuştur. Fakat sonradan bizzat id-
dia sahiplerinin kendileri bu kitapların bilimsel-
liğini ve doğruluğunu inkâr etmişlerdir. Bugün
Türkiye'nin ekonomik ve sosyal yapısı üzerine
sosyalist açıdan yazılmış ve geçerliliğini koruyan
bir kitap yazılmamıştır. Türkiye sosyalist hare-
keti ve Türkiye işçi sınıfı hareketi üzerine bi-
limsel sosyalist tahlile dayanan bir kitap yazıl-
mış değildir. Hemen her gün piyasaya sosyalist
bir kitap çıkmaktadır. Haftalık, aylık, partili,
partisiz bir sürü sosyalist dergi ve gazete çık-
maktadır. Fakat kitapların tamamı, dergi yazıla-
rının yarısından çoğu başka dillerden türkçeye çevir-
ilmiştir. Bunlar sosyalizmin kurucularının ve baş-
ka ülke sosyalistlerinin genel doğruları anlatan
veya kendi ülkelerindeki durumu ve işçi sınıfı
mücadelesini anlatan kitap ve yazılardır. Ama
Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal durumu, ta-
rihsel gelişimi ve bu gelişim içinde bugün ne
yapılması, nasıl mücadele edilmesi gerektiğini
bilimsel sosyalist bir metotla inceleyen, açıkla-
yan, ortaya koyan tek bir satır yazı yazılmamış-
tır henüz. Bu gerçeği bütün sosyalistlerin açık
yüreklilikle kabul etmesi gerekir. İşçi sınıfı ön-
cüleri de bu gerçeği bilmelidir. Bilmelidir ki ile-
ride «kılavuzu karga olan» durumuna düşmesin-

Şimdi biz diyoruz ki : «BUGÜNkü DÜNYA
ŞARTLARINDA, TÜRKİYE GİBİ BİR ÜLKEDE,
EMPERYALİST - KAPİTALİZME KARŞI VERİ-
LECEK MÜCADELE BAĞIMSIZLIK DEĞİL, BA-
RIŞ MÜCADELESİDİR.» Bunun neden böyle ol-
duğunu elbette anlatacağız. Bakalım Türkiye sos-
yalistlerinin buna cevabı ne olacaktır?

SOSYALİST PARTİLER NE DİYOR

Bugün, Türkiye'de bir tanesinin varlığı so-
na ermiş, dört tanesi faaliyetini sürdüren kanu-
ni olarak kurulmuş sosyalist parti vardır. Bir de
yurt içinde çalışması yasaklanmış olan komünist
partisi vardır. Bunların tüzüklerinde, programla-
rında, yayınlarında «emperyalizme karşı mücade-
le»nin ne şekilde yapılacağı hakkında öneriler
vardır. Fakat her biri ayrı kuruluş olmasına rağ-
men bu konuda ortak görüş sahibidirler. Hepsini-
nin program ve tüzüğünde emperyalizme karşı
verilecek mücadele «bağımsızlık» mücadelesi o-
larak belirlenmiştir. Hatta sadece «bağımsızlık»-
tan değil «tam bağımsızlık»tan söz edilmektedir.
Örneğin : **Türkiye İşçi Partisi programında :**

«emperyalizme ve faşizme karşı bağımsızlık
ve demokrasi için verilen mücadele» (1)

Bir başka yerinde :

«...tam bağımsız ve özgür bir toplum..» (2)
denilmektedir. Ve partinin mücadele sloganı şur-
dur : BAĞIMSIZLIK - DEMOKRASİ VE SOS-
YALİZM». Emperyalizme karşı verilecek mücade-
le «bağımsızlık» mücadelesidir.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi programında :

Eski programda :

«T.S.İ.P. nin dış politika ilkesi TAM BA-
ĞIMSIZLIKTIR.» (3)

Yeni programda :

«Dünya emperyalist - kapitalist sistemine ba-
ğımlı geri bir ülke olan Türkiye'de..»

«emperyalizme ve yerli ortaklarına karşı
sürdürdüğü bağımsızlık, demokrasi ve sosya-
lizm...»

«Halkımızın emperyalizme karşı sürdürdüğü
bağımsızlık mücadelesi»

«İşte bu durumda, işçi sınıfımızın yakın he-
defi, emperyalizme bağımlı tekelci burjuva-
zinin ve mütteliklerinin egemenliğine son
vererek bağımsızlığını ve demokrasinin ger-
çekleştirilmesidir.»

Sosyalist Parti (S.P.) tüzük ve programında :

«dış politika: Tam bağımsız bir dış politika
izlenecektir.» (4)

«...bloklar dışı, tam bağımsız bir dış politi-
ka izlenmesi için güçlü bir halk oyu oluş-
turulmaya çalışılacaktır.» (5)

Türkiye Emekçi Partisi (T.E.P.) programında :

«Türkiye bugün emperyalist dünya sistemi
içinde, sömürülen ülkeler safında geri bir
tarım ülkesidir.» (6)

«Türkiye'nin siyasi, askeri, kültürel bağım-
lılık durumuna ve bunların temelinde yatan
iktisadi bağımlılığa son vermek ve tam ba-

...karar... ekonomik, politik ve
askeribütün anlaşmaların, özellikle Amerika
ile yapılan ikili anlaşmaların ve tüm ya-
bancı üslerin kaldırılmasını, NATO - CEN-
TO ve Ortak Pazardan çıkılmasını» (8)

TSİP programından :

eski program :

«Bunun için NATO - CENTO - AET ve ben-
zeri anlaşma ve birliklerden çıkmak, ülkemi-
zi yabancı üslerden ve bağımsızlığımıza aykırı
karşılıklı anlaşmalardan kurtarmak gere-
kir.» (9)

yeni program :

«Ülkemizi emperyalizme bağlayan bütün si-
sayi, askeri, ekonomik ve kültürel anlaşma-
lar iptal edilecektir.»

Sosyalist Parti programından :

«Büyük devletlerle askeri ittifak ya da bü-
tünleşmeye yönelik anlaşma yapılmıyacaktır.
Amerika ile ikili anlaşmalar, NATO -
CENTO anlaşmaları, Ortak Pazar anlaşması
gibi bağımsızlığımıza ters düşen anlaşma ve
sözleşmeler fesh edilecektir.» (10)

T.E.P. programından :

«ABD ve AET ile Türkiye arasındaki ulu-
sal bağımsızlığa aykırı bütün anlaşmaların
feshi, yabancı üslerin kaldırılması. NATO
üyeliliği ve NATO'yu tamamlayan aynı nitelikte
bir ittifak olan CENTO üyeliliği durumuna
son verilmesi. Bütün yabancı askeri birlikle-
rin ve şahısların, emperyalizmin hizmetinde
oldukları açık olan yabancı uzman ve danış-
manların Türkiye topraklarından çıkarılma-
sı.» (11)

Görülüyor ki sosyalist partilere göre :

- 1 — Türkiye, memleketin, ekonomik, politik
ve askeri kilit yerlerine emperyalist
devletlerin el attığı, bu yüzden egemen-
lik haklarından çoğunu yitirmiş bir ül-
kedir. «bağımlı» bir ülkedir. Ekonomik,
politik ve askeri yönden, emperyalist
ülkelere «bağımlı» bir ülkedir.
- 2 — Türkiye sosyalistlerinin ve Türkiye iş-
çi sınıfının birinci görevi, emperyaliz-
me karşı «bağımsızlık» mücadelesi ver-
mektir. Sosyalistlerin diliyle söylersek,
«Türkiye'de anti-emperyalist mücadele
BAĞIMSIZLIK mücadelesidir.»

BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİ VE KEMALİST İDEOLOJİ

Mustafa Kemal Paşa'nın önderlik ettiği Ana-
dolu kurtuluş savaşından sonra, Cumhuriyet dö-
neminde, memleketin toplumsal ve siyasi ha-
yatında bir takım değişiklikler yapılmıştır. Ya-
pılan bu çalışmalar ve bu çalışmalara temel olan
düşünceler esas olarak Atatürk'ün damgasını ta-
şır. Ve genel olarak Atatürk'ün ve arkadaşları-
nın oluşturduğu fikirlere «Kemalist ideoloji», bu
fikirlerin taraftarlarına da «Kemalistler» denilir.
Kemalist ideoloji cumhuriyet döneminde çok

Bu düşünceden kalkarak, 12.Mart hareketin-
de kapatılan eski TİP program ve tüzüğünün ba-
şına Atatürk'ün bu konudaki bir konuşması alın-
mıştır. (13). Yeni TİP tüzük ve programında bu
konuşma alınmamıştır. Fakat eski tüzük ve prog-
ramın mimarı M. Ali Aybar tarafından kurulan
Sosyalist Parti programının başına aynı konu-
şma konulmuştur.

— Ancak sonradan ve özellikle Atatürk'ün
ölümünden sonra «bağımsız» dış politika terke-
dilmişdir. Emperyalistler ve onlarla işbirliği yapan
yerli sermayedarlar tekrar Türkiye'nin siyasi
iktidarına egemen olmuşlardır. Özellikle de 1950
yılında Demokrat Parti'nin iktidara gelmesinden
sonra, yabancı şirketlere kapıların açılması, Tür-
kiye'nin NATO'ya girişi, Amerika ile yapılan
ikili anlaşmalar, daha sonra CENTO ve Ortak
Pazar üyelikleri, Türkiye'yi siyasi ve ekonomik
yönden bağımlı hale getirmiştir. Yani kapıdan
kovulan emperyalizm, bacadan girmiştir.

— Bu durumda yapılacak birinci iş, Türki-
ye'yi dışa bağımlı olmaktan kurtarmaktır. Ana-
dolu savaşından sonra kazandığımız ve sonradan
kaybettiğimiz bağımsızlığımızı yeniden kazanmak-
tır. Yapılacak iş «ulusal bağımsızlık» mücade-
sidir, hatta «ikinci kurtuluş» savaşıdır. Bu müca-
delenin somut hedefleri bellidir. NATO'dan CEN-
TO'dan, Ortak Pazar'dan çıkmak. Türkiye üzer-
rindeki yabancı üsleri kaldırmak. Amerika ile
imzalanmış ikili anlaşmaları yırtmak. Böylece
Türkiye halkı, emperyalizme karşı «bağımsızlık»
mücadelesi vermiş olacaktır. Ve bunlar gerçek-
leştiği zaman Türkiye hiç değilse siyasi ve as-
keri yönden emperyalizme bağımlı olmaktan kur-
tulmuş olacaktır. İşte o zaman Türkiye «tam ba-
ğımsız» olacaktır. Tam bağımsızlık ise «Ne Ame-
rika - Ne Rusya» demektir. Bunu açıkça söyli-
yenler bugün için, Maoçulardır. Fakat Kemalist
ideolojinin kastettiği «tam bağımsızlık» ancak bu
anlama gelebilir.

Gelecek yazı : NEDEN BAĞIMSIZLIK DEĞİL -
BARIŞ MÜCADELESİ

- 1 — Türkiye işçi partisi program ve tüzüğü,
sayfa: 62
- 2 — aynı kitap, sayfa: 63
- 3 — T.S.İ.P. programı - İlke dergisi, sayı: 17,
sayfa: 135
- 4 — Sosyalist Parti tüzüğü, sayfa: 7
- 5 — Sosyalist Parti programı (Sosyalist Yol der-
gisi, S: 1, sayfa: 53
- 6 — T.E.P. programı - Emekçi Dergisi, sayı : 5,
sayfa: 14
- 7 — aynı dergi, sayfa: 23
- 8 — TİP program ve tüzüğü, sayfa: 40
- 9 — İlke dergisi, S. 7, sayfa: 135
- 10 — Sosyalist Parti tüzüğü, s: 7
- 11 — TEP programı - Emekçi dergisi, s: 5, s: 23
- 12 — Eski TİP programı, sayfa: 160
- 13 — «Atatürk diyorki» - Eski TİP, tüzük ve
programı

İŞÇİ DAVASI

İŞÇİLER ... SENDİKALAR

RECEP
KÜREKÇİ

RÜŞVETÇİ DOKTORLAR TUTUKLANDI

Hüseyin Açık adında bir doktor, Ereğli Kömürleri İşletmesi (E.K.İ.) Hastanesinde görevli iken hastalardan rüşvet aldığı için tutuklanmıştır.

Türkiye'nin diğer yerlerinde olduğu gibi Zonguldak'taki doktorların bir kısmının da hastanelerde rüşvet aldığı bilmiyen yoktur. İşçi Davası, insan sağlığını ticaret için araç yapan bu gibi rüşvetçi doktorlar hakkında ilk çıktığı zamandan beri yayın yapmaktadır. Daha Gazetemizin üçüncü sayısında E.K.İ. Teşkilat (Amelëbirliđi) Hastanesinde doktorların işçilerden aldığı rüşvetlerin tarifesi yayınlanmıştı. İşçi Davası ayrıca konunun bir kısım rüşvetçilerin temizlenmesiyle de hallolamayacağını yazmıştı. Kapitalist sistem ortadan kalkmadıkça insan sağlığının ticaret konusu olmaktan kurtulamayacağını belirtmişti.

O zamanki yayınlarımızdan sonra E.K.İ.'deki bir çok doktor hakkında idari tahkikat açılmıştı. Bu doktorlardan Hüseyin Açık hakkında yapılan soruşturma daha sonra savcılığa aksetti. Ve Doktor Hüseyin Açık hastalardan rüşvet aldığı gerekçesiyle geçen hafta Zonguldak Ağır Ceza Mahkemesinde yargılandı. Mahkemede şahitlik yapan bir işçi şöyle dedi:

ALMANYA NOTLARI..

ALMANYA'DA HASTANELER ve KESİLEN HASTALIK PARALARI

Almanya'da her ay işçilerden bir miktar hastalık parası kesilir. Bu paranın miktarı, işçinin yaşına, çocuk sayısına ve bakmakla mükellef olduğu insan sayısına göre değişir. Örnek olarak, 30 yaşını doldurmuş, çocuksuz ve bakmakla mükellef olduğu kimsesi bulunmayan bir işçiden ayda 69 - 70 Mark ara-

İŞÇİLER VE İŞÇİ DAVASI

İşçi Davası Gazetesinin her sayısının satışı sırasında satıcılarımız güçlükle karşılaşıyor. Kimi yerde bazı sendikacılar satıcımızı kovuyor. Kimi yerde Gazetemizi alan işçilerin elinden Gazeteleri sendikacılar veya işverenin adamları tarafından alınmak isteniyor. Buna rağmen Gazetemizin satışı sırasında bir çok işçi satıcılarımızı çeşitli sorunlarını aktarıyorlar. Gazetemizin satışına engel olmak isteyenlere karşı çıkıyorlar. Satıcılarımızı koruyorlar.

İşte İşçi Davası Gazetesinin satışından bir kaç not :

● Satıcımız E.K.İ. Karadon Bölgesinde gazete satıyordu. Bir işçi grubu kendisinden gazete alırken başlarına gelen bir olayı da anlattılar: «Bu Gazeteyi yazanlara söyle arkadaş. Karadon'da sıfır kartiyede, 5. katta çalışan 4 aylık işçi arkadaşımız mühendis tarafından dövüldü. 4 aylık işçinin ne suçu olur da dövülür?»

● E.K.İ. Karadon Bölgesinde inşaat servisinde çalışan bir işçi satıcımıza şunları söyledi: «Çalışırken sırtım ve göğsüm ağrıyordu. Sigorta hastanesine gittim. Hastane çok kalabalıktı. Kalabalıkta benim hasta kâğıdım yırtılmış. Doktora görünmeden geri gönderildim. Hastane yetkilileri de benim durumumla ilgilenmedi. A-

rini toplamaya başladılar. Bir işçi bu durumu görünce satın aldığı gazetesini pardesüsünün altına saklayarak uzaklaştı.

● E.K.İ. Gelik Bölümünde kahvede Gazete satılıyordu. Sivil kıyafetli bir şahıs Gazete satışına müdahale etmek istedi. Bu durumu gören bir grup işçi satıcımıza yaklaşarak, «Gazeteleri bize ver, biz satalım. Kimse engel olamaz» dediler. Gazetemizin satışı bu işçi grubunun yardımıyla sağlandı.

● E.K.İ. Çaydamar Bölümünde bir kahvede satıcımız Gazete satıyordu. Kahvede iskambil oynamakta olan resmi kıyafetli bir polis «Çık lan dışarı» diye bağırdı. Satıcımız «Sen benim ticaretimi engelleyemezsin» deyince de «Kaldırma lan beni ayağa» diye bağırdı.

● Satıcımız E.K.İ. Asma Bölümünde Gazetenin büyük haberinin başlığını okurken bir işçi bağırdı: «Eee.. kes artık.» Diğer işçiler ona çıkıştılar: «Sana ne lan. Adam istediği gibi satar. Sat arkadaşım sat.» dediler. Sonra diğer arkadaşlarına döndüler: «Ne duruyorsunuz. Bizim gazetemiz bu, alalım.» dediler. Satıcımız oradan ayrılırken de seslendiler: «Güle güle. Yine bekleriz.»

● Sigorta Hastanesinde Ga-

İŞÇİ DAVASI

3. SAYI - 3 HAPTALEK EKONOMİ VE SİYASİ GAZETE ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR 192 KR.

Sağlık Tesisleri, İşçilerin Ödediği Primlerle ve Vergilerle Kurulmuşken

İŞÇİLER HASTANELERDE SOYULUYOR

● HASTANELERDE RÜŞVET VERMEYEN TEDAVİ OLMAK İMKANSIZ HALE GELEL ● E.K.İ. HASTANESİ İHTİYACI KARŞILAMAYAN 44 MİLYONLUK MÜL OLAN E.S.K. HASTANESİ İKİ YILDIR KİM OLARAK DURUYOR

Hastanelerde Rüşvet Tarifesi

- Mide ameliyatı : 1000 - 2000 TL.
- Fizik : 400 - 800
- Apandisit : 200 - 500
- 10 gün istirahat : 100 liradan başlar
- Hastaneye yatma : En azından müayenehaneye uğramak gerekir

NOT : Fizikler tahmini durumdur göre ve ameliyattan muhtemeldir.

Hastanelerdeki rüşveti ve rüşvet tarifesini yayınladığımız Gazetemizin üçüncü sayısı Zonguldak'ta geniş yankılar uyandırmıştı..

(Foto - İşçi Davası)

YORUM

Türkiye kapitalist bir ülkedir. Kapitalist ülkelerde, çıkarları birbirine tamamen zıt olan iki esas sınıf vardır. Sermaye sınıfı (burjuvalar) ve işçi sınıfı (proleterler). Bu iki ana sınıftan sermaye sahipleri bugün toplumun yönetici sınıfıdır. Ülkenin ekonomisine onlar yön verir. Siyasi iktidar onlara hizmet eder.

Her olayda bu iki ana sınıfın birinin tarafını seçmek durumundayız. İşçi Davası Gazetesi, daha önce de açıkladığımız gibi, işçilerin gazetesidir. Sermaye sahiplerine karşı işçilerin çıkardığı bir gazetedir. Bunun için İşçi Davası her olayı, her durumu işçi sınıfının menfaatleri açısından değerlendirmiştir. Sermaye sahiplerinin çıkarlarından yana

meleongünün sigortaya geçmesi bizim için çok kötü oldu.»

● Ereğli Kömürleri İşletmesi (E.K.İ.) Dilâver Bölümünde işçiler satıcımızdan gazete alıyorlardı. Bazı şef durumundaki başçavuşlar işçilerin ellerinden gazetele-

zetemiz satılırken bir kadın şöyle dedi : «Şu gençleri görüyor musunuz? Gerçekleri söylüyorlar. Yavrucuklar bizim için uğraşiyor. Bunlar Üniversitede de bizim için ölüyorlar. Ama onlara sahip çıkamıyoruz.»

AÇIKLAMA

Gazetemizin 54. sayısında TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI NE YAPMALI yazısının «Detant Emek ile sermaye arasında barış değildir» başlıklı kısmında önemli bir dizgi hatası olmuştur. Yazının son paragrafında «Aralarındaki mücadeleyi ve yarışmayı kaldırmaları değildir. Sadece bu mücadelenin esas özünün değişmesi değildir.» denmektedir. Bu cümlelerin doğrusu şu şekildedir :

«Aralarındaki mücadeleyi ve yarışmayı kaldırmaları değildir. Sadece bu mücadelenin biçiminin ve alanının değişmesidir. Mücadele biçimlerinin değişmesi, mücadelenin esas özünün değişmesi değildir.»

Yine, Gazetemizin 55. sayısında, 1. sayfada yer alan Sosyalist Ülkeler Gelişiyor başlıklı yazının üçüncü paragrafında rakam yanlışlığı olmuştur. Bu bölümde, «Bu yıl Sovyetler Birliği'nde 1 milyar 95 mil-

yon kilovatsaat elektrik enerjisi ...üretilecektir.» denmektedir. Bu rakamın doğrusu şu şekildedir : «Bu yıl Sovyetler Birliği'nde 1 trilyon 95 milyar kilovatsaat elektrik enerjisi ...üretilecektir.»

Aynı sayıdaki Bulgaristan Komünist Partisi Onbirinci Kongresi Toplandı başlıklı yazının son paragrafında yer alan «Öte yandan, açıklanan ekonomik raporda Bulgaristan'da son beş yıl içinde halkın günlük yaşamını etkileyen mal ve hizmetlerde hiçbir artış olmadığı belirtildi.» denilmiştir. Dizgi hatası olarak bu şekilde çıkan yazının doğrusu şu şekildedir : «Öte yandan, açıklanan ekonomik raporda Bulgaristan'da son beş yıl içinde halkın günlük yaşamını etkileyen mal ve hizmetlerin FİYATLARINDA hiç bir artış olmadığı belirtildi.»

Elimizde olmadan meydana gelen bu yanlışları düzeltir, açıklarız.

mak zorunda olduğu kimse bulunmamaktadır. Aynı yaşlarda aynı ücreti alan iki çocuklu, annesine, babasına bakan bir işçiden 119 Mark kesilir. Karısı veya kocası çalışan aynı yaşlarda çocukları olan bir işçiden en az 89 Mark para kesilir.

Kendi paranla muayene olursan doktor muayene ücreti 20 Marktır. Sigortalı isen ve aylık hastalık parası ödüyorsan tabii ücretsiz muayene olursun. Hastaneler hastalık kasasından bir işçi için günde 90-100 Mark alıyorlar. Sigortasız bir kişi bunun iki mislini ödemek zorunda. İşçiler üç ayrı ilâca 2,5 Mark ödemek zorunda. Doktorlar bir muayenede en fazla üç çeşit ilâç yazıyorlar. Kendi isteği üzerine yazılan ilâçların parasını işçi tamamen ödemek zorunda. İlâçlar ise oldukça pahalı. İşçiden kesilen paralar aslında çok fazla sayılır. Bir işçi kendinden kesilen aylıkla ayda en azından üç defa doktora gidebilir ve ilâcını alabilir. Kaldı ki, yıllarca doktora gitmeyenler var.

Hastalık sigortası bir yıl içinde hiç doktora gitmeyen ve hastalık kâğıtlarını geri verenlere 30 Mark «mükâfat» veriyor. Bir aylık kesinti bile değil bu. Böylece işçilerin aklını çelmeye uğraşıyorlar. Yani «Sen bana bir yıl içinde yüzlerce Mark öde, doktora gitme, ilâç alma, yıl sonunda yüzlerce Mark bizim olsun, sana 30 Mark yeter.» deniyor.

Hastanelerde yabancı oluşunu, hasta oluşunu hesaba katmadan Alman mutfağına göre yemek çıkarırlar. Sanatoryumda yatan bir kadın hasta, Türk bakkalından aylık yiyeceklerini satın alıyordu. Hastanede pişirme imkânı olmadığı için de konserve alıyordu. Bu işçi, beslenmesi gereken ve yiyeceğine itina edilmesi gereken bir işçiydi. Almanya'da 6 yıl hastalık parası ödemişti. Kendisi muhtaç duruma düşünce, ona, «Sen bu yemekleri yemek zorundasın yoksa başının çaresine bak.» dendi.

Almanya'da hastaneler büyük. Hastaneler tertemiz. Parasını ödeyecek işçi olduktan sonra, neden olmasın?

Almanya'dan bir işçi.

İş cinayetinde ölenlerin sayısı 13'e çıktı

Ereğli Kömürleri İşletmesi (E.K.İ.) maden ocaklarındaki iş cinayetlerinde 1976 yılında ölen işçilerin sayısı 13'e çıkmıştır.

E.K.İ. Üzülmüş Bölgesi Dilâver Ocağında ve Kozlu Bölgesi Ali Soydaş Kuyusunda geçen hafta iki iş cinayeti daha meydana gelmiştir. Dilâver ocağı 32 numaralı kuyuda postabaşı olarak çalışan Ahmet Sarı, kömür taşıyıcısının aniden hareket etmesi sonucu kömür yığınları arasında kalarak boğulmuştur.

Bir gün önce Kozlu Bölgesinde bir başka maden işçisi hayatını kaybetmiştir. İncirharmanı Ali Soydaş Kuyusu 6.

Kartiyede çalışan Hidayet Kargaoğlu göçük altında kalarak ölmüştür. Üç çocuklu Hidayet Kargaoğlu'nun ölümüne ocak içindeki sarmanın göçmesi sebep olmuştur.

İşçiler iş cinayetlerinin devam etmesine sebep olarak ocaklarda yeterli tedbir alınmadığını, sendika yöneticilerinin de kendileriyle ilgilenmediğini göstermişlerdir. Gelik Bölümünde çalışan bir işçi, gaz sızıntılarının bulunduğu yerlere çalışmak için gönderildiklerini, işverenin ve iş amirlerinin ocak içinde sızıntı olduğunu bilmelerine rağmen tedbir almadıklarını ve bu yüzden kazaya uğradıklarını söylemiştir.

lerine karşı işçi sınıflarının mücadelesine olmuştur. Gazetemizin satışı sırasında işçilerin söyledikleri de bunu göstermektedir.

Sermaye sahipleri ve onların temsilcileri bu gazetenin satılmasına, yayılmasına karşı çıkmaktadır. İşçileri sermaye sahiplerine karşı peşkeş çeken sendikacılar karşı çıkmaktadır. Bu gibilerinin kışkırtmasıyla İşçi Davası'na saldıranlar da bilmeden onlara hizmet etmektedir.

Özellikle Zonguldak Maden İşçileri Sendikasının başında bulunanlar işçilerin İşçi Davası'na hergün biraz daha fazla sahip çıkmasına tahammül edemiyor. Bunlar, sendika içinde kendilerine karşı bilinçli işçilerin öncülüğünde bir muhalefetin güçlenmesinden tedirgin oluyor. Ama sarı sendikacıardan bile daha geri olan bu kişilerin yolsuzlukları artık herkes tarafından biliniyor. Bunlar, sadece bilinçli işçilerin değil, dürüst, demokrat kafalı insanların bile tepkisini çekiyor. Hatta sermaye partileri bile bu sendikalara açıktan sahip çıkmıyor. Bu yüzden bu geric sendikacılar ileri - geri lâflar ederek bilinçli işçileri mevcut sendikadan kopmaya tahrik ediyorlar. Bazı işçiler, durumları git-tikçe berbatlaşan bu geric sendikaların tuzaklarına düşüyor. Bunlar, Mab - İş Sendikasındaki bazı cambazların da tuzağına düşerek işçileri bu sendikaya çağırıyorlar. Gitmeyenleri, mevcut sendika içinde mücadele verilmesini isteyenleri de Tezer'in adamları olarak suçluyorlar. Oysa bu kişiler aslında kendileri Tezer ve yanındakilere hizmet etmiş oluyorlar. Çünkü, sermaye yanlısı sendikacılara karşı mevcut sendika içinde verilen mücadeleyi bölmek, aslında bilerek veya bilmeyerek bu sendikacılarla işbirliği etmektir. Sermaye yanlısı sendikacılarla işbirliği etmek ise, sermaye sınıfıyla işbirliği etmektir. İşçi sınıfı, sermaye sınıfına karşı verdiği mücadelenin aynısını ileri fikirli görünüp sermaye sınıfı ile işbirliği edenlere karşı da verecektir.

RECEP KÜREKÇİ

GAZETENE SAHİP OL

İŞÇİ DAVASI: İşçilerin haftalık ekonomi ve politika gazetesi. Sahibi: Yıldırım Eryılmaz / Sorumlu müdür: Şengül Karademir / Yönetim yeri: Nizam cad. Birlik iş hanı, kat: 3, No: 311 - ZONGULDAK. / Yazışma adresi: P.K. 68 - Zonguldak / Tel: 3886 / İstanbul bürosu: Alemdar mah. Çatalçeşme sok. Atalay iş hanı, No: 27, Cağaloğlu - İSTANBUL / Abone: altı aylık 25 TL. yıllık: 50 TL. / Yabancı ülkeler için abone ücreti üç katıdır / Dizgi: BAŞARAN Matbaası / Baskı : UFUK Matbaası / Telefon : 26 43 09 - Cağaloğlu - İst.